

РЕФОРМИСТИ Й РОБІТНИЧІ МАСИ.

У Німеччині саме тепер відбувається цікава боротьба. У зв'язку з так званою стабілізацією та раціоналізацією німецької промисловості, корисною для капіталу й шкідливою робітничій класі, в Німеччині почали кампанію, щоб здійснити ідею єдиного фронту трудящих. Ця кампанія повинна об'єднати ті п'ятнадцять мільйонів, що на заклик революційних німецьких організацій виступили за конфіскацію майна колишніх князів.

Першим кроком, щоб здійснити ідею єдиного фронту, є конгрес німецьких трудящих. Керівництво цим рухом та ініціатива належить німецькій компартії й лівому крилу проффруху. 9. березня в Берліні відбувся перший масовий мітинг. На цій мітингу крім тов. Гекерта, виступили представники безробітних, робітників від станка, селянської бідноти, робітниця, молоді, дрібної буржуазії та багатьох пролетарських організацій.

Склад цього мітингу найкраще свідчить про мету, яку ставить перед собою компартія. Теперішній стан Німеччини, коли велика буржуазія знову відчула свою силу, як у міжнароднім, так і у внутрішнім становищі, потребує, щоб маси, які боролися проти кайзеризму, знову виступили єдиним фронтом проти Гінденбурга й буржуазії.

Основне гасло цих об'єднаних мас — боротьба за робітничо-селянський уряд. З цим гаслом зв'язані повсякденні економічні вимоги: боротьба проти капіталістичної "раціоналізації" виробництва, що збільшує безробіття, за зменшення робочого дня, за збільшення заробітної платні, тощо.

Наступний конгрес хоч і матиме виразний непартійний характер, бо в ньому будуть представлені всі визискувані верстви людности, проте перебуватиме під керівництвом пролетарських організацій. Цей конгрес має знову зробити огляд сил революційного крила в німецькій робітничій русі.

Ясно, що успіх цього залежить від розмаху й ентузіазму, який виявлять провідні органи, політичні та професійні. Як і завжди буває, реформістські провідники в німецькому проффруху хитляться більше до буржуазії, ніж до робітничих мас. Навіщо Шайдемана, Кавтського та Лейпгарта любити пролетаріят, коли вони сподіваються "дуже вигідного шлюбу" з буржуазією? Навіщо їм боротися за робітничо-селянський уряд, коли представники великої промислової буржуазії пропонують їм коаліцію? Чим це не є "непартійний" бляок?

Ось у цій справі соціал-демократи лишилися вірні своїм принципам зради. Голова об'єднання німецьких профспілок Лейпарт виступив у "Форвертсі" в обороні пропозиції капіталістів про коаліцію, на його думку, дуже вигідну робітничій класі. Через Лейпартів скандальний виступ, стало відомо, що цей "провідник" був на з'їзді зрелеснім з'їзді промисловців і з помітним задоволенням слухав промову фабриканта Зільфберга. Буржуазні гаслі звернули на Лейпартіву присутність на з'їзді особливу увагу.

Як же поставилися до поведінки свого "провідника" німецькі робітничі маси? Цей "маленький інцидент" зписував профспілкові свята: про ціль Німеччини провадять тиждень вербування до профспілок з нагоди 25-их роковин існування міжнароднього об'єднання профспілок. Не зважаючи на те, що на чолі німецьких спілок стоять реформісти, всі угруповання робітничого руху об'єдналися у цій кампанії, щоб знов повернути до лав проффруху дезорганізовані маси.

Виступ же Лейпарта збентежив лівих соціал-демократів. Їхня газета "Лейпцигер Фольксгайтунг" змушена тепер писати: "Ми писали, що мовчатимем з приводу тижня вербування, щоб не підірвати довіру до профспілкових керівників, але висновки Лейпарта змушують нас не додержати свого слова. Ми мусимо констатувати, що біс спантеличив правління всієї німецької об'єднаної профспілок... Очевидно, там, на верхах, спради втратили всякий контакт із робітничими масами..."

Цей висновок, правда запізнений, так званих лівих іще раз підкреслює, яке провалля між робітничими масами та їхніми "пафетованими" провідниками. Німецька компартія бере активну участь у тижні вербування, бо вона вірить, що "профспілки" можуть обернутися у бойові пролетарські організації тільки тоді, як знов зроблять масовими організаціями. Лейпарт виступив ще більше підсилює їхню кампанію за організацію визискуваних мас, щоб боротися за робітничо-селянський уряд в Німеччині та за соціалізм. Лейпарт тільки помагає компартії в її величезній справі об'єднати маси.

Ваші офіцери не осмілилися подати правдиве число замордованих і вони завжди доносили, що червоних людей було дуже багато. Світ змінявся-б, коли-б він дізнався правду. Ви зеличили самі себе на наш рахунок, а ми до цього часу не маємо нікого, хто-б заперечив вам. Я лише бідний "Інджу" і тільки вищу, і ніхто не схоче читати того, що я пишу, але я заявляю — білі жовіри ніколи не змогли-б побідити таке саме число мого народу в однакових умовах.

Наші мокасіни зношувалися від нашої поспішности. Ми завжди були голодні й холодні. Дров не можна було знайти. Ми спалили стовпи з наших поміщаків. Наші коні худли й здихали, а ми не мали жая. Бофали втікли, антилопи не було, вітер стало дути — і проте ми боролися, холодні, голодні, слухаючи лемент наших дітей і плач наших жінок, пробиваючись до далекій долини, де наші післяні найшли звітину.

Нарешті ворог лишився позади і ми отаборилися недалеко гирла Мидх ріки на Биг Маді і хутко підживилися та оглялися знову, але наші серця боліли за непохороненими трупами, що лишалися розкидані на синіх горах. Чи ви дивуетесь, що наша ненависть до вас була дуже велика?

Там ми стояли до весни. Жовіри були безжалісні в погоні за нами до приходу зими; після цього вони також вернули в табір і ми жили мирно, відпочиваючи після нашого страшного походу. І кожного дня Ситінг Бул сидів і радився зі своїми "Silent Eaters".

Наші найкращі потреби були задоволені, але на серці чіфа лежав тягар за майбутнє. Всі наші союзники лишили нас. Чейенісі й Огаделаси хоробро билися за свою землю на півдні, але як Яктонейсіс і Мінеконджойсіс, нашої власної крові, з малими холодними "серцями", сиділи, віддавши себе до в'язниці, в військовоїм таборі білогого чоловіка.

З МІЖНАРОДНОГО РОБІТНИЧОГО РУХУ

ЗВІТ ДРУГОЇ НІМЕЦЬКОЇ РОБІТНИЧОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ В БЕРЛІНІ.

Дня 21. вересня в Берліні відбувся перший виступ зі звітання членів другої німецької делегації, що відвідала С.Р.С.Р. Зібралось так багато людей, що довелося організувати паралельні збори. Учасники зборів, серед яких було багато соціал-демократів і безпартійних, з напруженою увагою слухали доповідь голови делегації Кербера і членів делегації Фейгеля та Зверта.

Кербер особливо докладно сплиняв на соціал-демократичних вигадках щодо арештів меншовиків і "приниження" Грузії. Своім виступом Кербер огляточно розвив спробу "Форвертса" дискредитувати робітничу делегацію.

Усі промови заявили, що вони говоримуть правду про С.Р.С.Р., не зважаючи на наслідки. Промови закляли організувати єдиний фронт для боротьби за єдність проффруху й проти капіталізму.

Окремі спроби присутніх на зборах крайніх правих і "ультра-лівих" супротивників делегації перешкодили зборам не мали успіху, бо величезне вражіння від фактів, що навели члени делегації, примусили їх мовчати.

Члени робітничої делегації від Південної Баварії в Мінхені зустріли сотні робітників. Поліції не пощастило розігнати процесію, що посувалася до будинку профспілок.

Будинок профспілок, де відбувся перший звіт членів делегації, було переповнено всередині.

Змуцнення з молоді. Західно-українська молодь, що минулою весною склїчила середні школи, не має можливості вступити до вищої школи, бо ще досі польська шкільна адміністрація не подала про те, щоб було надруковано свідоцтва двома мовами, на які мають права національні меншости у Польщі. Жадні клопотання молоді та батьків перед польською шкільною владою досі ні до чого не привели.

ЧЕРГОВИЙ ПРОТЕСТ.

З приводу арештування члена Виконавчого Комітету незалежних соціалістів у Варшаві, французькі вчені, письменники й журналісти везли до уряду Бартля новий протест-телеграму з жаданням амністії для політичних в'язнів.

АРЕШТОВАННЯ КОМСОМЛЬЦІВ У БОЛГАРІ.

Болгарська поліція оголосила офіційне повідомлення, що в Софії викрито "змовницьку організацію".

Поліція заявляє, що її пощастило захопити архів таємної організації і таємну друкарню, де друкувалися відозви комсомолу. У повідомленню говориться, що досі арештовано 20 душ, переважно комсомольців, яких притягнуть до суду.

Як сповіщають болгарські газети, арештовано не тільки комсомольців, але й інших осіб, що користуються великою популярністю в Болгарії, між ними й редактора незалежної газети "Новини", Гренчарова і відомого болгарського публіциста Страшемірова. Газету "Новини" закрито.

ПРОТЕСТ ПРОТИ АРЕШТУ ЛІВІХ ПОЛЬСЬКИХ СОЦІАЛІСТІВ.

Французька соціалістична партія звернулася до польського уряду з телеграмним протестом з приводу насильства над незалежною польською соціалістичною партією. У телеграмі вимагають звільнити заарештованих членів незалежної соціалістичної партії.

Примітка: 6-го вересня варшавська поліція опечатала приміщення незалежної соціалістичної партії, заарештувавши декілька членів партії. Незалежна соціалістична партія являє собою групу пересісців, що відкололися від П.П.С.

ОБ'ЄДНАННЯ СОЦІАЛІСТИЧНИХ ПАРТІЙ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

На днях доконується об'єднання двох соціалістичних партій Західної України, а саме галицької партії "Народної Волі" і партії "Селянського Союзу". Органи обох партій, львівська "Воля Народу" і холмська "Наше Життя" помістилися з приводу цього в останніх числах передовіччя, в яких розбирається потреба й мотиви такого об'єднання соціалістичного руху серед селянських і робітничих мас Західної України. В "Нашім Житті" Макивка подає причини ізза яких не прийшло до об'єднання з українською соц.-радикальною партією, а саме тому, що "радикальна партія не має програми, яка відповідала-б селяням і робітникам". "Руководить нею отамани, що хочуть ще й досі брязкнути зброєю проти східних братів".

В КРАТНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

ЗБІЛЬШЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ АСИГНУВАНЬ В ПОЛЬЩІ.

Проти попереднього кварталу видатки в Польщі збільшилися на 16 з половиною мільйонів злотих. Військово-міністерству асигнується додатково 18.800.000 злотих. Разом з тими 12-ма мільйонами злотих, що їх військово-міністерство витратило попереднього кварталу поза кошторисом, видатки на армію збільшено на 31 мільйонів злотих.

"Жеч Посполіта" вимагає пояснень, на якій підставі міністерство витратило в попередньому кварталі 12 мільйонів злотих понад асигновані йому 140 мільйонів. Газета заявляє, що ці додаткові витрати разом з збільшенням в четвертому кварталі видатків на адміністрацію й державну промисловість всього складають 43 мільйонів злотих, а їх ніде взяти. "Ехо Варшавське" повідомляє, що міністер фінансів Кляркер гадає покрити дефіцит, збільшивши податки на 10 відсотків.

Сенатор Розенштайх заявляє на шпальтаті газети: "Люди не витримали нових податків. Сподівання уряду на те, що вивіз хліба нового врожаю поправить господарче життя, не справдилися. Проти минуло року прибутки людности зменшилися. Бюджетний проект, що його уряд запропонував сеймові, вирішить долю нашої валюти".

ПОЛЬЩА В ЛАБЕТАХ АМЕРИКАНСЬКОГО КАПІТАЛУ.

Громадська думка Польщі залишилася дуже незадоволеною.

наслідків діяльності американського експерта Кемерера. Причиною незадоволення Кемерером є в тому, що Кемерер радив полякам працювати "стиснувши зуби", що в перекладі на звичайну мову означає, що тепер не може бути й мови, щоб Польщі дати закордонну позику.

"Кур'єр Польські" пише: "Наслідки перебування Кемерера починають набувати скандального характеру. Польща пристала на запровадження офіційного контролю без дійсної для себе користі. Діяльність польської митниці контролюватиме американський митний експерт Ебл, що є урядовцем американського посольства в Парижі".

ПОЛЬСКА ПОЛІЦІЯ ІЗ ЗЛОДІЯМИ.

На сторінках органу Пісудчиків "Glos Prawdy" від якогось часу появляються ревелюції про діяльність слідчої поліції. Ревелюції ці викликають велику констернацію в поліційних кругах, бо виносять на денне світло не дуже приємні для поліції історії.

Варшавська слідча поліція в особі головних урядовців була у спілці із злочинцями. Шефом цих махінацій був колишній член охрани Курнатовскі і під його оком злочинці й вломники могли робити, що самі хотіли. Поліція про все знала, але мовчала, бо за це діставала добрі гроші.

Члени слідчої поліції займалися також контрабандою, а до цієї дії уважали навіть дипломатичних паспортів. Все це подається тепер до публичного відома.

НАЗИВАЄ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН ДУРНІЯМИ І ЛІНЮХАМИ.

"Хліборобська Правда", орган на українській мові румунського хліборобської партії, котра для своїх услуг наїшла на Буковині звісного політичного перекиначка Кракялю і тепер за те, що українські селяне почали масово покидати ряди цієї партії за її румунський шовінізм і за услуги буржуазії і переходили до укр. соціалістичної партії, називає їх дурнями, лінюхами, що вірять соціалістичним фразам. "Ці сватки чекать того великого дня, коли соціалісти прийдуть до керівим і як колишні чорні сотні сумної памяті кинуться нищити панів, грабувати та красти й ділитися панськи лани".

Ось до яких слів докочується цей пахолок румунських бояр і румунських хліборобів, що визвольний рух і кріваву боротьбу українського народу на Буковині порівнює з роботою чорної сотні.

ШКОЛИ НА ПОМІЧ РУМУНСЬКИХ СІГУРАНЦІВ.

Шкільний буковинський інспекторат дав розпорядок до всіх управителів шкіл по буковинських селах, щоб вони точно слідили за всіма товариствами в кожному селі (іх і так немає), чи вони не провадять якої-будь "пропаганди" проти держави, а коли-б що небуди зазімали, то щоби зараз повідомити про те вищу владу.

Можемо наперед сказати, що управителі шкіл будуть ма-ти нові завдання.

Своєю часу професор фізики на Вашингтонському університеті, Пріб, проголосив був, що він будував електричний апарат, яким можна збудувати в чоловічій енергію до праці та устатку всяку фізичну втому. Він заявив, що чоловік, якого він наелектризує своїм апаратом, може працювати через чотири дні без найменшої втоми. Показався прибіле, що той апарат нікого не партив і ніхто про його будове й не б'дував.

В останніх числах вчешой Англань, д-р Гарріс, атлантис, що він винайшов хемічне средство, при помозі якого можна буде якщо не зовсім усунути сон, то принайменше знизити його кількість. Це средство д-р Гарріс намає такий самий успіх, як у випадку проф. Пріб, покино невідомо.

ти що доносить владі, бо куди наш селянин лишіє кинеться, що лишіє скаже в обороні свого права, все це буде по думці буржуазії і її жандармів протидержаним і за це треба буде карати. Правильство Авереску вже й учителів повертає на службу сигуранці.

ЧИ ЧОЛОВІК МУСИТЬ СПАТИ?

Таке питання може видатися дивним кожному з нас, що кожного дня почуває, як у вчеші він тратити силу, енергію до праці, яку має через день, слабше а думки в голові не хочуть келітис. Чоловік втомлений хоче спати.

Як довго може чоловік обійтися без сну? В останніх часах читали ми про багатох голодоморів, що то пробували, як довго може обійтисся чоловік без поживи. Деяк з них дожили до того, що видержували навіть серок три дні чи більше. Але не буди цікавих, які спробували цю саму штуку зі сном, та переконалися, скільки днів обійтисся чоловік без сну.

Люде проспалиють пересно одну третину свого життя — себто його, що проживе 60 років, проспавит із них повних 20 літ. Ми навіть не даємо собі справи, як то багато. А будувати люде, що проспавляють і половину життя.

Зважаючи те, що стільки років нашого життя ми жуваємо для сну, деякі вчені, щоб продовжити життя, згадали щоб продовжити нас праці у житті, продумували над тим, щоб винайти який засіб, яким можна би заступити сон.

Чому чоловік спить? Ми чули не раз, що коли якогось хорого оперуть, то його перш усього присилають за допомогою якогогось успішногого средства. Такі успішногого средства називають чужим словом: наркотиками. Виконати, що навіть тоді, коли чоловік не є стомлений і не відчуває зовсім потреби сну, його можна прислати штучним способом, коли підати йому відповідний наркотик. Вони кажут, що це природний спок мается при досмі таксамо — а процесом же є само доджене — витворюється в тілі тридцять субстанцій, що вироблюють організм, іншими словами наркотизують його, як штучні наркотики. І чим більше таких тридцятних субстанцій витворюється в тілі чоловіка, тим більше він втомлений і тим більше хоче спати, а якщо ж засипити. В часі сну ці тридцять субстанцій самостійно, себто самі із себе, виходить із тіла, яке й очистиється, і після сну стає знову черстве, вичопате.

Коліби ми знайшли спосіб штучно усунути ці вичопате за днів трійливі субстанції із нашого тіла, ми могли обійтисся без сну. От над знайденням засобу, яким можна би трійливі субстанції усунути і працюють тепер вчешой.

Своєю часу професор фізики на Вашингтонському університеті, Пріб, проголосив був, що він будував електричний апарат, яким можна збудувати в чоловічій енергію до праці та устатку всяку фізичну втому. Він заявив, що чоловік, якого він наелектризує своїм апаратом, може працювати через чотири дні без найменшої втоми. Показався прибіле, що той апарат нікого не партив і ніхто про його будове й не б'дував.

В останніх числах вчешой Англань, д-р Гарріс, атлантис, що він винайшов хемічне средство, при помозі якого можна буде якщо не зовсім усунути сон, то принайменше знизити його кількість. Це средство д-р Гарріс намає такий самий успіх, як у випадку проф. Пріб, покино невідомо.

ВІСТИ З БУКОВИНИ.

НАЗИВАЄ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН ДУРНІЯМИ І ЛІНЮХАМИ.

"Хліборобська Правда", орган на українській мові румунського хліборобської партії, котра для своїх услуг наїшла на Буковині звісного політичного перекиначка Кракялю і тепер за те, що українські селяне почали масово покидати ряди цієї партії за її румунський шовінізм і за услуги буржуазії і переходили до укр. соціалістичної партії, називає їх дурнями, лінюхами, що вірять соціалістичним фразам. "Ці сватки чекать того великого дня, коли соціалісти прийдуть до керівим і як колишні чорні сотні сумної памяті кинуться нищити панів, грабувати та красти й ділитися панськи лани".

ШКОЛИ НА ПОМІЧ РУМУНСЬКИХ СІГУРАНЦІВ.

Шкільний буковинський інспекторат дав розпорядок до всіх управителів шкіл по буковинських селах, щоб вони точно слідили за всіма товариствами в кожному селі (іх і так немає), чи вони не провадять якої-будь "пропаганди" проти держави, а коли-б що небуди зазімали, то щоби зараз повідомити про те вищу владу.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ найновішу книжку відомого робітничого письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вишла з друку? Якщо немає її в вас, або ви не знаєте, то поспрашуйте купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вагати навіть тоді, як ви перечитаете її. Це дошва повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так дово відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця.

Письменик М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому русі. Читачи "Карпатської ніч" ви рівночасно багато вчитесь і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, оладкина з артистичним малюнком в двох кольорах.

Купити, а ніколи не покажете! Розповсюдженіє сиріш що книжкою.

ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з грішми послаати на таку адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.

Не забувайте про пресо-вий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді!

ГЕМЛІН ГАРЛЕНД.

"THE SILENT EATERS".

(Взято з твору "Книга про Американських Індіанців", видання Гарпера і Братів в Нью-Йорку.)

За спеціальним дозволом автора. (Переклад М. Волинськей)

(Продовження.)

Це був тяжкий день для моєї раси, гірка хвиллина для мого чіфа. Він бачив, що єдність його народу розбивалася, ставала піском тоді, коли він думав, що вона сталає. Коли Крейзі Горс і Чейенісі лишилися позади, він не міг нарікати, бо вони були лишіє приятелями, що стали тимчасовими союзниками, але дезертирство Яктонейсісів це цілком інша справа. Вони були його крові і аишали нас не тому, щоб боротися, але щоб піддатися. Вони отапливали нас і все, що ми обстоювали. І серце мого чіфа дуже боліло, коли він дивився, як вони відходили. Менше як дві сотки родин пішло з Ситінг Булом; решта піддалася.

Треба було героїчної сили волі, щоб стати обличчям до півночі в ту пору року. Земля була цілковито невідомою навіть нашим провідникам і зима була над нами. Вона була безлісна, пустинна й тверда, як залізо. А колач плав сніг — почалась наші мукі. Я читав описи білих істориків про це. Я читав в книжці Майласа його хвальковаті слова про героїзм білих військ, як вони машерували в погоні за нами в холоді і снігу, але він не звернув уваги на факт, що мій чіф і його народ мандрували цим самим шляхом в ту саму негодую з маленькими блескетками і без поживи. Згідно з його власним звіттом, його військо численно переважало нас, чоловіків, жінок і дітей і проте він не дїгнав нас і не подонив нікого з нас.

Про наш бік в цій війні ніхто ніколи нічого не сказав. За нами всі газети і всі історики.

Не забудьте, що ми не мали такого поняття про географію, як ви. Ми знали лишіє про страхіття землі, що лежала на північ і на захід від нас. Ми не могли бути до людей, що забудили вночі. Кожний горбок був чужий нам і кожна ріка недосліджена. З кожного боку світ кинчався в темряві, як кругле сивю, таворбого огню. Мало ми знали про землю; все-ж решта було — темнота і страх.

Ми не могли зрозуміти мотивів уряду. Вперість вашого військового чіфа і його спритність лякали нас. Ми були без амуніції, ми не вміли робити ні пороку, ні навіть капсул для наших рушниць і нас було не багато. Майлас мав за собою багатство Вашингтону. Це ви повинні згадати, коли читаєте про війну з нами. Куди йшли ми, туди мусіли йти наші жінки й діти і це утрудняло наш рух. Що зробив би Майлас, коли-б він був мав п'ятьсот жінок і дітей для перевозу й охорони?

Все це зробило продовження війни для нас безнадійною справою, бо в зборі і амуніції ми залізли від своїх ворогів, без якої прохарчування нашого народу було немислимє. В довершення всіх наших клопотів бофали здичавіли і відступили в подудневою напрямі.

До цього часу ми тільки тимчасово мали поживу, але тепер, коли ми не могли йти за бофалами, куди вони йшли, мій чіф почав добачувати, що вони можуть лишитися нас тоді, коли вони найбільше нам потрібні.

"Напевно Великий Дух відвернув лице своє від нас", сказав він, коли його післяні вернули й сказали, що бофали залишають долину. Коли-б ви говорили щільний день, вживали найміцніших слів, ви не винесли-б значіння бофалів для мого народу в той час: Вони були нашим хлібом і нашим мясом. Вони давали нам дах і постіль. Вони давали одяг для нашого тіла. Іх здобич тримала нас сильними, вдовольнилими й активними. Наше мислиство, наші танці, наші побожні пісні і багато наших

легенд були сподучені з цєю великою худобою. Вони були такою-ж великою частинною нашого світа, як гори й ліси та в нашому поняттї вони були необхідні й відживачою їй трава.

Сказати — "бофали не стане", значило сказати "сонце більше не зійде". Наш світ захищався до самих підвалин, коли червоий чоловік почав тільки мріяти про те. Ми навіть говорили про це шепотом.

"Йти далі на північ — значить попрощатися з бофалами", сказав чіф мому батькові — і в цьому-рядковчій ви можете вичитати розпучку найбільшого провідника, якого видав мій народ. Йти на північ значило йти на зустріч ще більшому холододві, де нема ні звіря, ні води, ні ліса; йти на полудне — значило йти в петлю білого чіфа.

Одного дня, коли старші чоловіки сиділи і радилися, чужинець, приятельський гевірд з півночі, встав і сказав: "Мої приятелі, я слухав ваші оповідання про тяжку боротьбу і про втечу і мені здається, що ви подібні до тих лісів, діру яких мідно завалено камінями. Мисливічі вганяють за вами і ви не маєте де сховатися. На північ, в мій країні, лежить таємничя лінія на землі. Вона така тоненька, що ви її не побачите; вона тонша за павутинку. По одному боці цієї лінії жовіри одіті в червоні одяги і їх чіфом є жінка". По другому боці лінії жовіри одіті в сині одяги і слухають Вашингтона. Відкрийте-ж тепер свої вуха й слухайте! Ні один синій жовір не сміє переступити цієї лінії. Це дивне, але правдиве. Мої приятелі, чому-б вам не перейти за цю дивну лінію? Там є бофали і інші звірі. Там є торговець, менше, як три дні їзди звідси, який купує шкури й м'ясо. Там ви можете наповнити свої посуду порохом і купити рушницю. Підійти зі мною. Я покажу вам шлях".

*) Мова про кордон між Злученими Державами й Канадою. Чіф — жінка, це англійська королева Вікторія.

Не забувайте про пресо-вий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді!